

Transitiepark Groen Gas Newtonpark IV

Legenda

- consumptie
- kennis
- productie
- experiment

Transitiepark Groen Gas
Het Transitiepark Groen Gas ligt aan de Zuidwestrand van Leeuwarden. Het is een bijzonder en aantrekkelijk bedrijventerrein. Bedrijven die zich hier vestigen leveren niet alleen producten en diensten, maar delen ook kennis op het gebied van ondernemerschap en duurzaamheid. Juist groen gas speelt op dit bedrijventerrein een belangrijke rol. Groen gas kan een flinke impuls geven aan de regionale economie en werkgelegenheid. En het draagt ook direct bij aan de energie-doelstellingen.

De gemeente Leeuwarden helpt met gratis adviezen mee om bedrijfspanden zo duurzaam mogelijk te maken. Dat is economisch aantrekkelijk, want de energiekosten worden teruggedrongen. De vestigingen van CowHouse International en Jansma Drachten B.V. zijn al duurzaam gebouwd. Op deze bedrijven liggen zonnepanelen op het dak. Verder staat de Dutch Rainmaker op het terrein. Dat is een windmolen die drinkwater kan maken. Daarnaast biedt de Dairy Campus onderzoek, kennis en nieuwe ontwikkelingen op alle facetten van de zuivelketen.

Ook het sorteer- en distributiecentrum van PostNL staat op het Transitiepark Groen Gas. Met de Haak om Leeuwarden is het bedrijventerrein straks optimaal bereikbaar. De Randstad en Duitsland zijn snel bereikbaar. De Randstad en Duitsland zijn snel bereikbaar. De Randstad en Duitsland zijn snel bereikbaar.

Keten van groen gas
Het sluiten van de keten van groen gas staat centraal. Het gaat over opwekken, distributie en afzet of consumptie. Op de Dairy Campus wordt van koeienmest groen gas gemaakt. Deze brandstof wordt uiteindelijk gebruikt voor het maken van elektriciteit en voor het verwarmen van huizen. Groen gas wordt ook gebruikt om op te rijden. Bij het gebruik van groen gas komt CO₂ vrij. De CO₂-uitstoot wordt opgenomen door andere groen gas. Dat is weer de voeding voor de Friese koeien, die mest produceren. Daarmee is de cirkel rond. Juist de zuivelketen wil energieneutraal worden. Dat is goed mogelijk als groengasdistributie via het aardgasnetwerk mogelijk wordt. En de zuivelindustrie het groen gas van boeren afneemt.

Dairy Campus
Dairy Campus is een inspirerende ontmoetingsplek voor iedereen die iets met de zuivelketen te maken heeft. Er worden innovatieve projecten uitgevoerd. En studenten kunnen er terecht voor praktijkleren, stages en afstudeertrajecten. Verder kunnen onderzoekers baanbrekend onderzoek doen. Dit alles gebeurt in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven. De Dairy Campus wil bijdragen aan een toekomst met voldoende en gezonde melk, geproduceerd met respect voor mens, dier en milieu. Koeien produceren naast melk ook mest. Bij Dairy Campus wordt biogas gemaakt van koeienmest en co-producten. Het biogas wordt omgezet in elektriciteit en warmte. Die warmte wordt geleverd aan de Leeuwarder woonwijk Techum. Vijf koeien produceren voldoende warmte voor één woning.

Energy Valley
Met Energy Valley maken bedrijven, kennisinstellingen en overheden samen werk van groene energie. Drenthe, Fryslân, Groningen en Noord-Holland Noord vormen de Energy Valley regio. De stichting Energy Valley zet zich daarbij als clusterorganisatie in om

kennis te bundelen en projecten te versnellen. Ook zet Energy Valley zich in om de krachtige positie van de noordelijke energiesector in Europa uit te bouwen.

Groen Gas Nederland
Groen Gas Nederland verzamelt en bundelt alle informatie op het gebied van groen gas en biogas. Groen Gas Nederland wil de ontwikkelingen op de groengasmarkt versnellen en de productie van groen gas vergroten. Daarvoor werkt Groen Gas Nederland samen met verschillende partners: agrariërs, de afvalsector, de voeding- en genotmiddelenindustrie, de agrosector, energiebedrijven, netbeheerders, projectontwikkelaars, banken en overheden. Groen Gas Nederland is een landelijke stichting en heeft haar hoofdkantoor in Leeuwarden.

Energie-neutrale mestraffinage
Op de Dairy Campus staat een proefinstallatie die groen gas van mest maakt. Deze installatie levert ook een organisch bodemverbeteraar en minerale meststoffen. Dit zijn kunstmestvervangers. Met de techniek kan de veehouder zijn mineralenbeheer beter regelen.

Daarnaast vindt er kostenbesparing plaats op bedrijven met een mestoverschot. Het project MANURE wil met weer de positie geven die het had voor de introductie van kunstmest. Mest moet weer een cruciale factor gaan spelen in de lokale kringloop. Mest is de basis van vruchtbaarheid, ziekteverendigheid en biodiversiteit van landbouwgronden.

Groen Gas en Algen
Het project Groen Gas en Algen onderzoekt de rol die algen kunnen spelen in de grondstoffenkringloop van groen gas. Met hulp van de reststromen van de groengasproductie worden zo efficiënt mogelijk algen gekweekt. Algen kunnen mogelijk dienen als veevoer en als energiebron. Daarmee wordt de efficiëntie van de groengasproductie verhoogd. Het project wordt uitgevoerd op de Dairy Campus en werkt nauw samen met projecten die de kennis vergroten over mestraffinage en eiwitwinning uit eendenkroos.

Ondernemers geven groen gas
Steeds meer Friese ondernemers rijden al op groen gas. Bijvoorbeeld Taxicentrale Witteveen, Taxicentrale Wolters en Leeuwarder Taxi Centrale. Maar ook CowHouse en PostNL rijden op groen gas. En alle 21 stadsbussen van Arriva rijden op groen gas. Verder schakelt Friesland Campina ook over. De eerste vrachtauto voor vervoer van producten van de productielocatie naar de containerhaven in Leeuwarden rijdt op groen gas. De provincie Fryslân rijdt op dit moment met 44 groengasauto's. Tot slot doet ook de gemeente Leeuwarden actief mee. De dienstauto's van de burgemeester en wethouders rijden op groen gas. In totaal rijdt de gemeente met 40 groengasauto's.

In Nederland staan nu zo'n 100 groengasulstations. Daarvan zijn er 13 in de provincie Fryslân. Leeuwarden telt 3 groengasulstations. Een is speciaal voor de Leeuwarder stadsbussen. Het Friese OrangeGas is de grootste exploitant van groengasulstations in Nederland.

Nieuw Stroomland
Nieuw Stroomland is het gebied ten zuidwesten van Leeuwarden. Het staat voor vernieuwend wonen, werken en recreëren in een innovatieve omgeving waarin het oude herkenbaar blijft. Gebiedsontwikkeling die de positie van de stad Leeuwarden en de kwaliteiten van het omringende gebied behoudt en versterkt. Nieuw Stroomland brengt duurzame gebiedsontwikkeling in de praktijk. Nieuw Stroomland is een samenwerking van de provincie Fryslân, de gemeenten Leeuwarden, Menameradiel en Littenserdiel. Transitiepark Groen Gas ligt in Nieuw Stroomland.

De Keten van Duurzaamheid is een Fries concept. Met de voeten in de klei, vanuit de realiteit van vandaag bouwen aan de duurzame ontwikkeling van de regio. Dat gebeurt doordat we de initiatieven in Nieuw Stroomland in samenhang met elkaar ontwikkelen. Hierbij is de meerwaarde voor het totale gebied maatgevend.

De Keten van Duurzaamheid is opgebouwd uit vier schakels: Kennis, Experiment, Productie en Consumptie.

Kennis: maakt letterlijk en figuurlijk ruimte voor de ontwikkeling van duurzaamheidskennis.
Experiment: het toepassen en testen van de ontwikkelde duurzaamheidskennis.
Productie: de opgebouwde duurzaamheidskennis en -ervaring wordt gebruikt voor productieprocessen. Bijvoorbeeld in de agrarische sector en in technologische productieprocessen.
Consumptie: bewoners en gebruikers maken kennis met duurzame producten in het dagelijks leven.

Colofon
© 2013 Gemeente Leeuwarden, alle rechten voorbehouden.
Informatie of vragen: Fokke Postma, postma@leeuwarden.nl.
Ontwerp: Visser & de Graef communicatie, Leeuwarden.